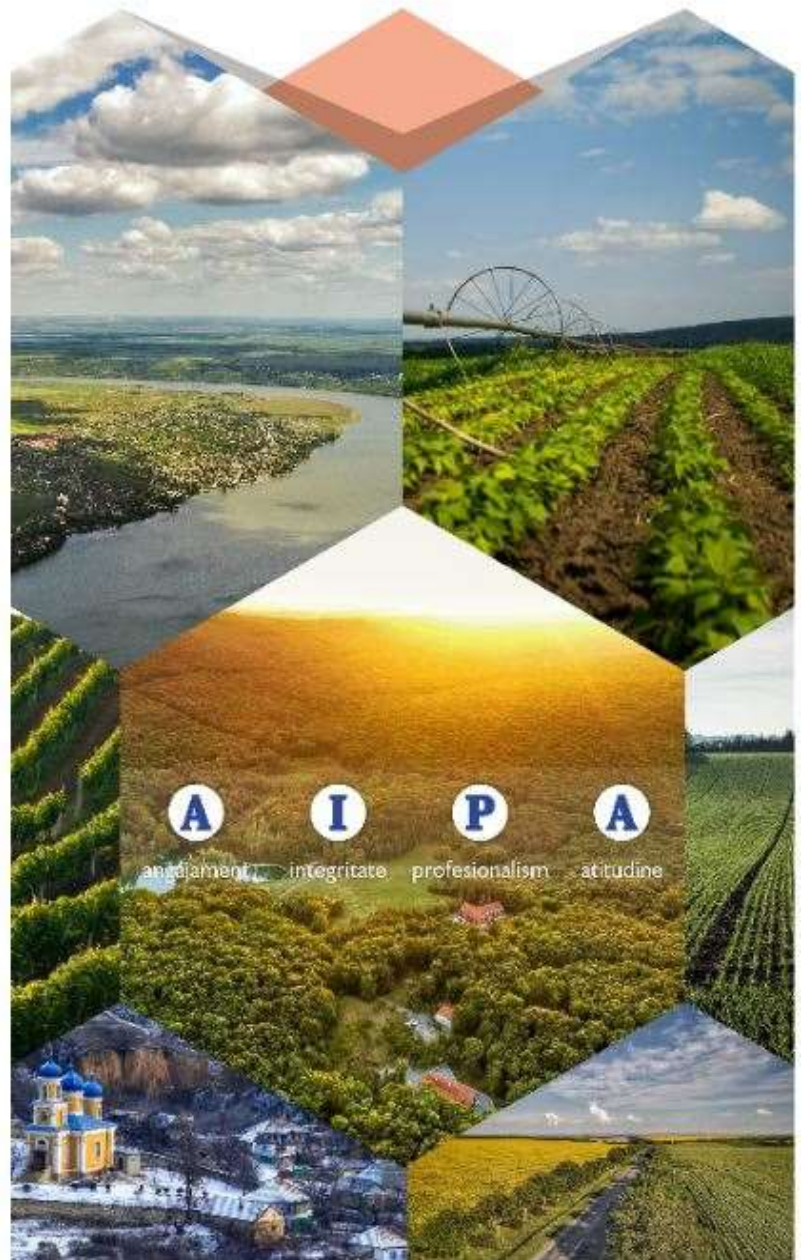

„Doar împreună dezvoltăm agricultura și zonele rurale”

RAPORT
privind
gestionarea
Fondului Național
de Dezvoltare a
Agriculturii și
Mediului Rural și a
mijloacelor
financiare
provenite de la
partenerii de
dezvoltare
(date preliminare)

Semestrul I, anul 2024

APROBAT
Director adjunct
Diana COȘALÎC

CUPRINS:

1. Perioada de raportare.....	3
2. Introducere.....	3
3. Gestionarea și valorificarea FNDAMR și a mijloacelor financiare provenite de la partenerii de dezvoltare	5
3.1. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți în avans”:	
3.1.1. Hotărârea Guvernului nr. 465/2023.....	8
3.1.2. Hotărârea Guvernului nr. 277/2022- Programul LEADER.....	10
3.2. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți postinvestiție” și „plăți investiții pe etape ”:	
3.2.1. Hotărârea Guvernului nr. 491/2023.....	14
3.2.1.1. Forma de subvenționare „plăți postinvestiție”.....	14
3.2.1.2. Forma de subvenționare „plăți investiții pe etape”.....	26
3.3. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți directe”:	
3.3.1. Hotărârea Guvernului nr. 492/2023.....	27
3.4. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți complementare”:	
3.4.1. Hotărârea Guvernului nr. 464/2023.....	29
3.4.2. Legea nr. 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură.....	36
3.4.3. Alocarea mijloacelor financiare pentru compensarea parțială a prejudiciilor calamităților naturale din anul 2023 (HG nr. 102/2024).....	36
4. Concluzii și impactul subvenționării per formă de subvenționare.....	37
5. Propuneri și recomandări.....	38

1. Perioada de raportare:

Prezentul Raport acoperă perioada de gestionare a mijloacelor financiare alocate Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și a mijloacelor financiare parvenite de la partenerii de dezvoltare în perioada de implementare 1 ianuarie – 30 iunie 2024.

Pentru subvenționarea în agricultură și mediul rural conform obiectivelor prevăzute în documentele de politici în agricultură și mediul rural se instituie Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediul rural, care se formează din alocațiile anuale de la bugetul de stat, ca poziție distinctă pentru politica de subvenționare în agricultură și mediul rural .

În acest context, Agenție de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA) este responsabilă de gestionarea și controlul Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediul rural și a mijloacelor financiare parvenite de la partenerii de dezvoltare și una din atribuții este întocmirea și prezentarea Raportul de progres privind implementarea legală și corectă a mijloacelor financiare gestionate.

2. Introducere:

Alocarea eficientă a subvențiilor fermierilor este o condiție pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, mediului rural și modernizarea tehnologică a entităților în economiile de tranziție, precum este și Republica Moldova. Astfel, sporirea eficienței alocării subvențiilor este primordială în contextul dezvoltării durabile a sectorului agricol și localităților rurale. În acest scop, statul și-a propus să dezvolte politica agricolă prin majorarea alocațiilor financiare și acordarea de subvenții fermierilor. Acordarea de subvenții reprezintă o pârghie eficientă atât pentru atragerea investițiilor în agricultură, cât și pentru dezvoltarea acestui sector.

Gestionarea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (în continuare- FNDAMR) are la bază prevederile Legii nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, care reglementează repartizarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru următoarele forme de subvenționare:

- Plăți în avans inclusiv programul LEADER;
- Plăți post-investiții;
- Plăți investiții pe etape;

- Plăți directe;
- Plăți complementare.

Subiecți ai subvenționării în agricultură sau în mediul rural, stabiliți de cadrul legislativ sunt:

1) **fermierii** care se clasifică în următoarele categorii și întrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) *fermier micro* – fermier care are cel mult 9 salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei;

b) *fermier mic* – fermier care are cel mult 49 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 de milioane de lei;

c) *fermier mijlociu* – fermier care are cel mult 249 de salariați și realizează o cifră anuală de afaceri de până la 100 de milioane de lei;

d) *fermier mare* – fermier care depășește cumulativ condițiile stabilite pentru fermierul mijlociu;

2) **persoanele juridice sau fizice care desfășoară activități în mediul rural sau activități agricole, altele decât fermierul;**

3) **unitățile administrativ-teritoriale;**

4) **grupurile de acțiune locală;**

5) **organizațiile din domeniul cercetării și inovării și instituțiile de învățământ cu profil agroindustrial.**

Legea nr. 71/2023 stabilește principiile generale ale politicilor statului privind încurajarea și stimularea activităților agricole și dezvoltării rurale, prioritățile de utilizare a mijloacelor financiare destinate dezvoltării agriculturii și mediului rural, și ajustarea acestuia la bunele practici europene.

Modernizarea sectorului agroindustrial și dezvoltarea localităților rurale este asigurată prin stabilirea următoarelor priorități:

- I. creșterea competitivității și dezvoltarea durabilă a sectorului agroindustrial;
- II. asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale;
- III. dezvoltarea socioeconomică durabilă în mediul rural.

Prin alocarea mijloacelor financiare din FNDAMR, se urmărește atingerea următoarele obiective:

✚ modernizarea lanțului agroalimentar în scopul alinierii la cerințele Uniunii Europene privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate;

✚ facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri (intrări și ieșiri) pentru fermieri;

✚ creșterea valorii adăugate în sectorul agroindustrial prin dezvoltarea infrastructurii de prelucrare primară și finită;

✚ implementarea unor practici moderne de gestionare a resurselor naturale;

- ✚ implementarea unor tehnologii de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, precum și menținerea biodiversității;
- ✚ adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora asupra producției agricole;
- ✚ dezvoltarea infrastructurii de acces și de servicii în mediul rural;
- ✚ creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniile nonagricole și sporirea veniturilor în mediul rural;
- ✚ dezvoltarea echilibrată a teritoriilor din mediul rural prin implicarea comunității locale în dezvoltarea rurală;
- ✚ dezvoltarea afacerilor fermierilor micro, mici și mijlocii.

3. Gestionarea și valorificarea FNDAMR și a mijloacelor financiare provenite de la partenerii de dezvoltare:

Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural reprezintă totalitatea mijloacelor bugetare, precum și a celor provenite din partea partenerilor de dezvoltare, destinate finanțării măsurilor de sprijin ce sunt aprobate de Guvern.

Mijloacele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR) se aprobă anul în temeiul Legii bugetului de stat. În anul 2024, **FNDAMR** constituie 1600,0 mil. lei ulterior din Fondul de intervenție a Guvernului au fost alocate suplimentar 50,0 mil. lei pentru acordarea ajutorului financiar pentru fermierii afectați de calamități naturale la cultura porumb. Distribuirea mijloacelor FNDAMR este aprobată în conformitate cu Ordinul MAIA nr. 9 din 15 ianuarie 2023, după cum urmează:

- contribuția statului în **Fondul Național al Viei și Vinului – 19,7 mil. lei** în conformitate cu art. 2 lit. e. din Legea bugetului de stat pentru anul 2024;

- **angajamente față de fermierii** ce au realizat investiții în anul 2023, dar nu au beneficiat de subvenții ca urmare a epuizării FNDAMR pentru **forma de subvenționare „plăți postinvestiții”** – cca. **799,4 mil. lei**;

- **subvenții complementare** - (*Regulamentul privind măsurile de subvenționare complementară și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea complementară din FNDAMR, aprobat prin HG nr. 464/2023*) – cca. **461,4 mil. lei**;

- **subvenții în avans** pentru implementarea proiectelor (*Regulamentul privind măsurile de subvenționare în avans și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea în avans din FNDAMR, aprobat prin HG nr. 465/2023*) – **178,86 mil. lei** ;

- **subvenții în avans – Programului LEADER – 88,8 mil lei** - HG nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER;

- **forma de subvenționare „ plăți investiții pe etape” – cca. 0,5 mil. lei;**

- **forma de subvenționare „ plăți directe pentru sectorul zootehnic”** - plăți directe per cap de animal și plăți directe per kg de produs lapte – **37,24 mil. lei;**

- **subvenții în avans** pentru finalizarea proiectelor de **dezvoltare rurală – cca 11,0 mil. lei** din FNDAMR - HG nr. 476/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din FNDAMR;

- **subvenții în avans – pentru finalizarea proiectelor start-up** - HG nr. 507/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din FNDAMR – **cca. 3,0 mi. lei.**

În anul 2021 în premieră a fost implementat instrumentul de acordare a plăților în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare, în baza HG nr.985/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025, astfel fiind alocată din bugetul de stat suma de **5 mil. lei adițional FNDAMR.**

În acest context, în cadrul I semestru al anului 2024, au fost lansate 2 apeluri de depunere a cererilor de solicitare a subvențiilor în avans pentru proiecte de îmbunătățiri funciare, AIPA a recepționat până la moment **doar 5 proiecte de îmbunătățiri funciare**, iar suma sprijinului financiar solicitat fiind în sumă de **cca. 2,2 mil. lei.**

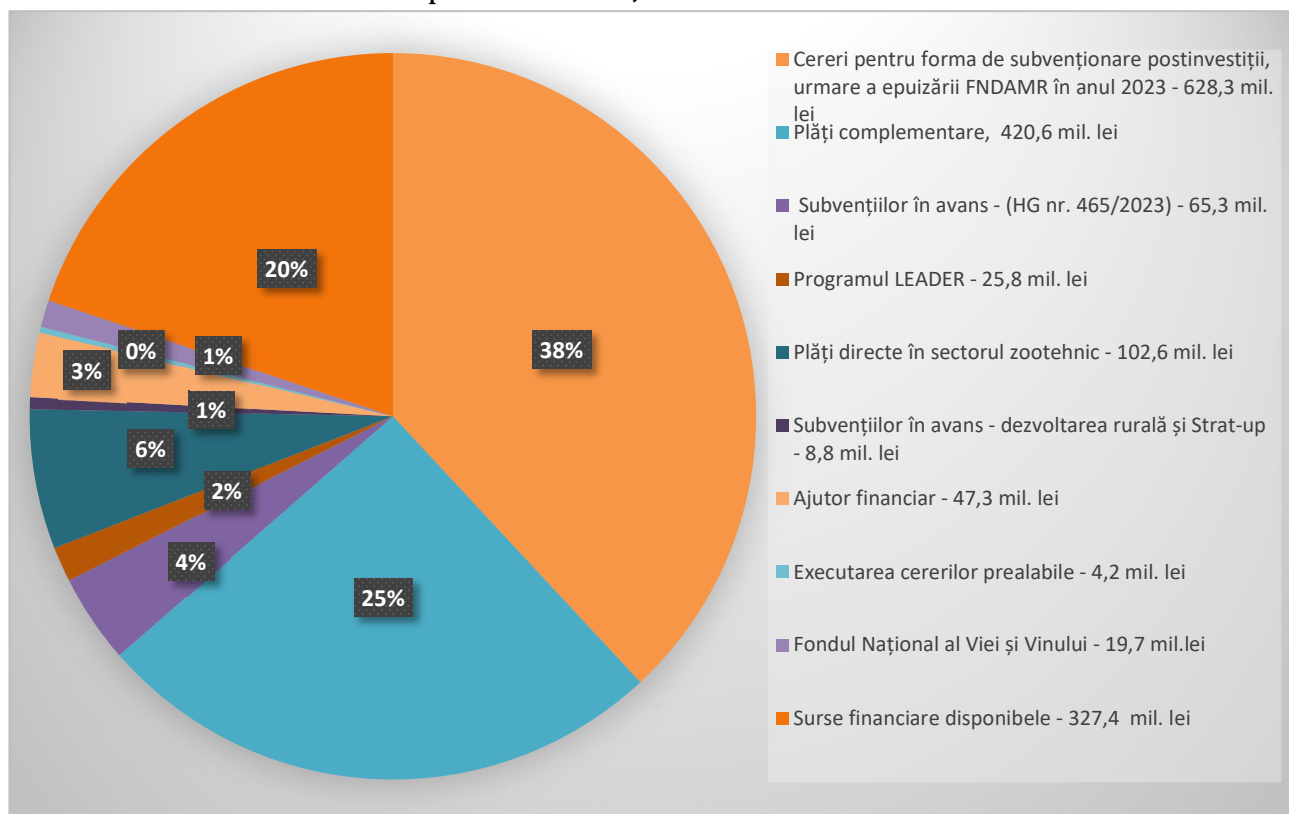
Totodată, în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (4) a *Legii nr. 71/2023 cu privire la subvenționarea în agricultură și mediului rural*, cererile de acordare a subvențiilor neexecutate pe parcursul anului de gestiune din lipsa mijloacelor financiare vor fi executate din mijloacele FNDAMR aprobat prin legea bugetului de stat pentru anul următor și acestea vor fi prioritate la plată.

În I semestru al anului 2024, AIPA a examinat și autorizat spre plată **5877 cereri de solicitare** a sprijinului financiar, pe diferite forme de subvenționare, recepționate în anul 2023 și în I semestrul al anului 2024.

Astfel, în perioada de raportare, mijloacele FNDAMR au fost valorificate în sumă de **cca. 1 322,6 mil. lei**, după cum urmează:

- contribuția statului în Fondul Național al Viei și Vinului – **19,7 mil. lei;**

- forma de **subvenționare postinvestiții**, angajamente față de fermierii ce au efectuat investiții în anul 2023, dar nu au beneficiat de subvenții ca urmare a epuizării FNDAMR – **628,3 mil. lei**;
- forma de subvenționare complementară – **420,6 mil. lei**;
- Subvenții pentru forma „plăți în avans” (HG nr. 465/2023) – **cca. 65,3 mil. lei**;
- plăți directe în sectorul zootehnic: cca. **102,6 mil. lei**, dintre care: per cap de animal – 33,8 mil. lei și plăți per kg de lapte – 68,7 mil. lei;
- Programul LEADER – **25,8 mil. lei**;
- finisarea proiectelor investiționale start-up – **1,6 mil. lei**;
- finisare proiectelor investiționale inițiate pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural -**7,2 mil. lei**;
- ajutorul financiar acordat fermierilor afectați de seceta din anul 2023 la cultura de porumb și de furtunile și ploile cu grindină din 25 iulie 2023 la mijloacele fixe din raionul Edineț – **47,3 mil. lei**;
- executarea cererilor prelabile – **4,2 mil. lei**.

Fig.1 Valorificarea mijloacelor financiare alocate FNDAMR în I-ul semestru al anului 2024

Sursa: AIPA la situația din 30 iunie 2024

3.1. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți în avans”

3.1.1. Hotărârea Guvernului nr. 465/2023

Prin Hotărârea Guvernului nr. 465/2023 a fost aprobat Regulamentul privind măsurile de subvenționare în avans și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea în avans din FNDAMR.

În cadrul acestei forme de subvenționare plafonul anual pentru un solicitant variază în dependență de subiectul subvenționării dar nu poate depăși valoarea de 4,0 milioane lei per activități eligibile subvenționării, iar tinerii fermieri, femeile-fermiere și migranții reveniți sau fermieri-gospodării țărănești vor beneficia de subvenții majorate cu 10-15%.

Astfel, fermierii micro și mici, persoanele juridice sau fizice (altele decât fermierul), care desfășoară activități în mediul rural sau activități agricole, unitățile administrativ-teritoriale, organizațiile din domeniul cercetării și inovării (în continuare - ODCI), precum și instituțiile de învățământ cu profil agroindustrial (în continuare - ÎIPA) pot apela pentru următoarele măsuri de subvenționare:

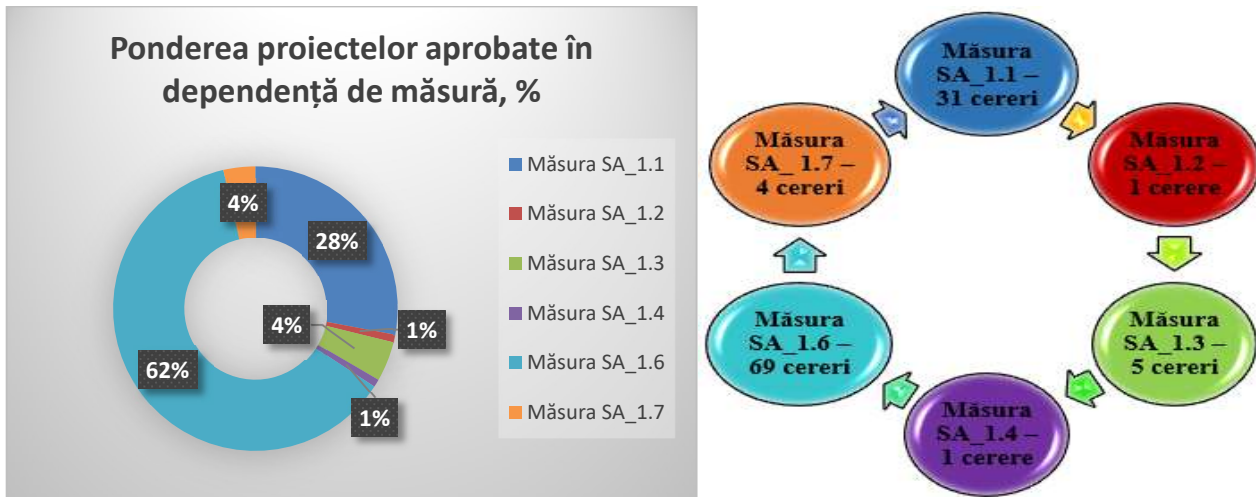
- SA_1.1_Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice rurale;
- SA_1.2_Dezvoltarea infrastructurii exploatației agricole;
- SA_1.3_Diversificarea activităților economice rurale;
- SA_1.4_Stimularea producerii pe teren protejat;
- SA_1.5_Înființarea plantațiilor de arbuști fructiferi, aromatice, medicinale și condimentare;
- SA_1.6_Modernizarea exploatațiilor zootehnice;
- SA_1.7_Transferul de cunoștințe, inovare și formare.

În perioada semestrului I al anului 2024, AIPA a examinat și aprobat proiectele investiționale depuse în cadrul apelului I desfășurat în anul 2023.

Urmare a examinării cererilor recepționate pentru acordare a subvențiilor în avans, depuse în cadrul I apel, **Comisia de evaluare și selectare** (în continuare - CES) a acceptat spre finanțare 114 proiecte investiționale (dintre care 3 proiecte au fost retrase după aprobare lor), astfel pentru implementarea a **111 proiecte investiționale aprobate**, statul urmează să deburseze din FNDAMR suma de **cca. 156,9 mil. lei**

Ponderele proiectelor investiționale aprobate spre finanțare în dependență de măsura de subvenționare se prezintă în figura de mai jos:

Fig.2 Ponderea proiectelor aprobate spre finanțare în dependență de măsura de subvenționare în avans

Sursa: AIPA la situația din 30 iunie 2024

Astfel, în cadrul măsurii *Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice rurale*, **31 de APL-uri** aprobate au solicitat subvenții în avans pentru realizarea proiectelor investiționale, dintre care: **28 proiecte pentru construcția/reabilitarea și modernizarea drumurilor** care asigură accesul pentru exploatații sau entități economice care desfășoară activități în mediul rural (17,52 km), 1 proiect pentru reabilitarea sistemului de alimentare cu apă (0,67 km) și construcția a 2 piețe agricole, cu o valoare a investițiilor planificate de peste 131,9 mil. lei, iar suma subvenției solicitate din FNDAMR constituie cca. 74,0 mil. lei.

Pentru *Dezvoltarea sau modernizarea infrastructurii către/în cadrul exploatației agricole*, doar 1 proiect investițional a fost aprobat, astfel, pentru montarea instalațiilor pentru producerea energiei din surse regenerabile, valoarea subvenție aprobate în avans din FNDAMR a constituit peste **2,0 mil. lei**.

În cadrul măsurii *Diversificarea activităților economice rurale*, prin crearea activităților neagricole și dezvoltarea serviciilor în mediul rural, dezvoltarea serviciilor și activităților de turism rural, agroturism, turism vitivinicol, astfel, pentru realizarea a 5 proiecte investiționale pentru construcția/modernizarea pensiunilor agroturistice, valoarea subvenției în avans aprobată constituie **6,84 mil. lei**.

Pentru *Stimularea producerii pe teren protejat*, astfel doar 1 proiect investițională ce vizează construcția unei sere 1600 m² cu strat dublu de folie, fost aprobat de către CES, iar valoarea subvenției ce urmează a fi acordată din FNDAMR pentru realizarea proiectului este de **700,0 mii lei**.

Pentru *Modernizarea exploatațiilor zootehnice* - 69 de proiectele investiționale a fermieri micro și mici au fost aprobate spre finanțare, dintre care: 66 de proiecte pentru dotarea fermelor apicole cu familii de albine, stupi, tehnică și utilaj apicol și 3

proiecte pentru: dotarea tehnologică, procurarea animalelor de prăsilă (60 de junci) și dotarea digitală în cadrul a 2 exploatații de bovine și 1 mixtă (ovine, caprine și bovine), iar valoarea subvenției aprobată în avans din FNDAMR pentru implementarea acestor proiecte constituie peste **68,6 mil. lei**.

În cadrul *măsurii Transferul de cunoștințe, inovare și formare*, 4 instituții de învățământ cu profil agroindustrial au fost aprobate pentru finanțarea, iar valoarea subvenției în avans aprobate de către CES este de **cca 7,6 mil. lei**, pentru realizarea proiectelor investiționale de dezvoltare sau modernizare a bazei tehnico-materiale de cercetare și formare profesională, de dotare a fermei zootehnice utilizate în cercetarea sau formarea profesională.

Din punct de vedere a *tipului de subiect al subvenționării*, al proiectelor aprobate de către CES, avem următoarea repartizare:

- 70 - fermier micro (63,1%);
- 6 - fermier mic (5,4%);
- 31 - APL (27,9%);
- 4 - instituțiile de învățământ cu profil agroindustrial (3,6%).

Totodată, din numărul **total de 148 de: 32 de cereri au fost respinse/retrase** (29 cereri în procesul de examinare și 3 cereri retrase după aprobarea lor spre finanțare de către CES), motivul respingerii/retragerii constituind faptul că nu întrunesc condițiile de eligibilitate stabilite de Regulament, iar **5 cereri sunt în proces de examinare** în cadrul Direcției plăți în avans.

În perioada de raportare, din totalul proiectelor selectate spre finanțare, pentru **72 de proiecte** investiționale **a fost achitată I Tranșă**, în valoare de **cca. 65,3 mil. lei**, fiind distribuită în dependență de măsură, după cum urmează:

- **Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice rurale (subiect APL) - 14,67 mil. lei - pentru 9 proiecte investiționale;**
- **Dezvoltarea infrastructurii exploatației agricole - 1,66 mil. lei - pentru 1 proiect investițional;**
- **Modernizarea exploatațiilor zootehnice - 47,55 mil. lei - pentru 61 proiecte investiționale;**
- **Transferul de cunoștințe, inovare și formare (subiect -ODCI și ÎÎPA) - 1,43 mil. lei - pentru 1 proiect investițional.**

3.1.2. Hotărârea Guvernului nr. 277/2022 - Programul LEADER

Începând cu anul 2022, Grupurile de Acțiune Locală din Republica Moldova pot accesa subvenții din sursele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și a

Mediului Rural, conform prevederilor Legii nr. 71/2023 cu privire la subvenționare în agricultură și mediului rural.

Pentru implementarea Programului LEADER în anul 2024-2025 (apel II) s-a alocat **80 mil. lei** pentru fiecare an calendaristic, conform Deciziei nr.2 din 10.05.2024, *privind selectarea grupurilor de acțiune locală și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare.*

În acest context, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a desfășurat în perioada ianuarie-februarie 2024, al doilea apel de depunere a cererilor pentru selectarea Grupurilor de Acțiune Locală și aprobarea Strategiilor de dezvoltare locală în vederea acordării subvențiilor în avans pentru anii 2024-2025.

În cadrul apelului desfășurat au fost recepționate 51 de solicitări de acordare a subvențiilor, drept rezultat, în temeiul punctajului cumulativ obținut, au fost selectate 51 grupuri de acțiune locală și aprobate 51 strategii de dezvoltare locală.

În conformitate cu suma prevăzută în FNDAMR, Ministerul a aprobat spre finanțare, în limita mijloacelor alocate **32 grupuri de acțiune locală în sumă totală de 160,0 mil. lei** pentru perioada anilor 2024-2025, respectiv, a câte 80,0 mil. lei pentru fiecare an calendaristic.

Fig. 3 Grupurile de Acțiune Locală selectate spre finanțare

Mijloacele financiare pentru funcționarea GAL (Măsura 1) se acordă în trei tranșe în decursul a doi ani consecutivi, după cum urmează:

- Prima tranșă, în mărime de 50% din valoarea mijloacelor financiare aprobate, este acordată GAL în avans, în baza deciziei Ministerului privind selectarea GAL și aprobarea SDL pentru finanțare, fără încheierea unui contract de finanțare cu Agenția.
- A doua tranșă, în mărime de 30% din valoarea mijloacelor financiare aprobate, se acordă în baza solicitării de mijloace financiare (cerere de debursare) a GAL, prezentată către Agenție, conform modelului elaborat de către Agenție, însoțită

de documente confirmative privind utilizarea mijloacelor financiare acordate în prima tranșă. Cererea pentru a doua tranșă se depune doar în cazul în care în contul bancar al GAL-ului rămân mai puțin de 5% din suma acordată în prima tranșă.

- A treia tranșă, în mărime de 20% din valoarea mijloacelor financiare aprobate, se acordă în baza solicitării de mijloace financiare, cu anexarea documentelor confirmative privind utilizarea mijloacelor financiare acordate în tranșa a doua.

Astfel, conform cererilor de plată depuse de către GAL-uri pe parcursul sem. I al anului curent a fost autorizată spre plată tranșa I în valoare de 16,0 mil. lei. pe conturile celor 32 GAL-uri care sunt utilizate pentru funcționalitatea acestora.

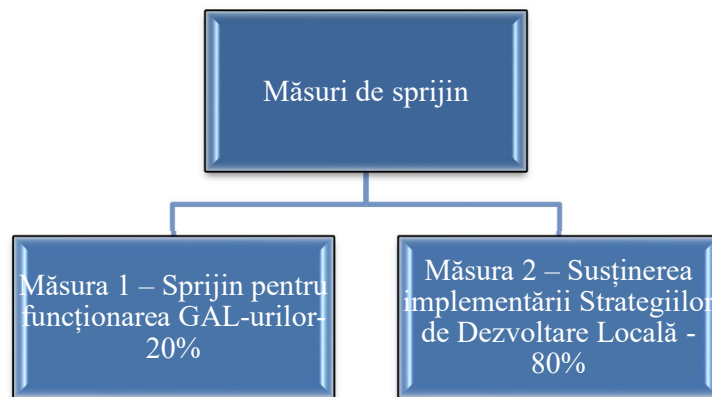

Fig. 4 Debursarea resurselor financiare în cadrul Măsurii 1

Costuri eligibile în cadrul Măsurii 1:

- ✓ salariile angajaților, contribuțiile de asigurări sociale;
- ✓ serviciile în domeniul IT, serviciile de auditor, consultanță juridică, instruire, servicii de curățenie, transport;
- ✓ închirierea oficiului GAL-ului, inclusiv reparațiile curente sau capitale, și întreținerea altor spații pentru desfășurarea evenimentelor/instruirilor;
- ✓ serviciile comunale;
- ✓ dotarea biroului: mobilă pentru oficiu, calculatoare și accesorii, imprimante, scanere, aparate de telefon, aparat de aer condiționat, convecteur;
- ✓ birotica, consumabilele de birou;
- ✓ serviciile de promovare;
- ✓ serviciile poștale, de telefonie și internet;
- ✓ cheltuielile de deplasare;
- ✓ cheltuielile legate de participarea la expoziții/târguri/eventimente agricole și nonagricole.

Conform prevederilor HG 277/2022, resursele financiare din cadrul Programului sunt alocate pentru următoarelor măsuri de sprijin financiar:

Fig.5 Măsurile de sprijin în cadrul Programului LEADER

Pentru Măsura 1 în conformitate cu prevederile pct. 40 din HG 277/2022, în temeiul deciziei organului central de specialitate privind selectarea GAL-urilor și aprobarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare, Agenția a autorizat spre plată în baza cererilor de finanțare (tranză I) 16,0 mil. lei. Conform rapoartelor prezentate, în sem. I al anului de raportare GAL-urile în scopul asigurării funcționalității au utilizat 2,1 mil. lei din valoare subvenției transferate în anul curent (tranză I).

În cadrul Măsurii 2, pe parcursul sem. I al anului curent AIPA **a recepționat 266 de cereri de subvenționare**, dintre care 5 cereri de subvenționare în valoare de 213,6 mii lei au fost pentru proiectele inițiate în anul 2022 și 261 cereri de subvenționare în valoare de 8,7 mil. lei pentru proiectele inițiate în anul 2023 pentru tranza I apel II cât și tranza II apel I, au mai rămas spre achitare 5 proiecte (tranză II) inițiate în anul 2023 în valoare de 111,0 mii lei.

Urmare a examinării cererilor recepționate, 244 proiecte investiționale au fost aprobate final, iar valoare totală a subvenției este de circa 8,8 mil lei, dintre care:

- sectorului public - 123 de proiecte, ce constituie 50% din numărul total de proiecte achitate în primul sem. al anului curent, valoarea subvenției aprobate fiind circa 4,5 mil lei;
- sectorul antreprenorial îi revin 81 de proiect, ceea ce constituie 33% din totalul cererilor de finanțare valoarea subvenției fiind 3,2 mil. lei;
- sectorului civic 17% din proiectele aprobate ce constituie 40 de proiecte, valoarea subvenției aprobate fiind cca. 1,1 mil lei.

În perioada de raportare, prin intermediul mijloacelor financiare acordate în avans în cadrul măsurilor de sprijin ale Programului LEADER s-a reușit următoarele:

- dotarea cu echipament tehnic și mobilier a 4 de oficii a GAL-urilor;

- asigurarea salarizării a 99 angajați, care își desfășoară activitatea în cadrul celor 32 GAL-ului;
- Subvenționarea celei de a II tranșă a proiectelor din primul apel - 239 proiecte;
- Dosarele de subvenționare depuse online în softul IT MLIS.

Prin intermediul Programului LEADER, statul susține implementarea strategiilor de dezvoltare locală ale grupurilor de acțiune locală și crearea oportunităților de dezvoltare rurală punând bazele identificării nevoilor locale, consolidării capacității de dezvoltare în vederea conservării patrimoniului rural și cultural, dezvoltării mediului economic și îmbunătățirii abilităților organizatorice ale comunităților locale.

3.2. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți postinvestiție” și „plăți investiții pe etape”

3.2.1. Hotărârea Guvernului nr. 491/2023

3.2.1.1. Forma de subvenționare „plăți postinvestiție”

Prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2023 a fost aprobat Regulamentul privind măsurile și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea investițiilor din FNDAMR. Astfel, conform regulamentului, una dintre formele de subvenționare este subvenționarea post-investiții.

Plata post-investiție se acordă pentru următoarele măsuri de subvenționare:

- Investiții în producere pe teren protejat;
- Investiții în sisteme și echipamente pentru irigare;
- Investiții în bazine de acumulare a apei pentru irigare;
- Investiții în exploatații din sectorul vegetal;
- Investiții în exploatații din sectorul viticol;
- Investiții în exploatații zootehnice;
- Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vitivinicol;
- Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vegetal;
- Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare a produselor de origine animală;
- Investiții în tehnologii de lucrare a solului;

- Dezvoltarea infrastructurii aferente exploatației;
- Stimularea dezvoltării turismului în mediul rural.

Eligibili pentru acest tip de plăți sunt fermierii și Asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare.

Plafonul anual per beneficiar nu va depăși valoarea de 7 milioane lei.

În perioada de raportare, apeluri pentru forma de subvenționare postinvestiții nu au fost lansate. Totodată, de către reprezentanții AIPA au fost examinate și autorizate cererile recepționate în anul 2023 și neexecutate urmare a epuizării mijloacelor FNDAMR. Reamintim, că în anul 2023, au fost recepționate 2639 de cereri pe diferite măsuri de subvenționare, din cadrul cărora, urmare a examinării lor, **1618 cereri au fost autorizate**, 44 de cereri au fost respinse/retrase la diferite etape de examinare, iar **977 de dosare sunt în proces de examinare** (valoarea subvenție solicitate constituie 617,8 mil. lei).

Numărul dosarelor și sumelor autorizate din mijloacele FNDAMR în I semestru al anului 2024 pe măsuri de sprijin se prezintă în tabelul de mai jos:

Tabelul 1. Numărul dosarelor și sumelor autorizate din mijloacele FNDAMR în I semestru al anului 2024, (dosare recepționate pentru forma de subvenționare postinvestiții, în anul de subvenționare 2023)

Măsurile de subvenționare	Nr. de dosare autorizate	Suma solicitată, mii lei	Suma autorizată, mii lei	Valoarea investiției, mii lei
SP_2.1 Investiții în producere pe teren protejat	15	5 733,16	5 537,48	13 796,35
SP_2.2 Investiții în sisteme și echipament pentru irigare	47	29 975,96	28 123,17	63 562,07
SP_2.3 Investiții în bazine de acumulare a apei pentru irigare	7	4 172,73	2 677,89	9 327,29
SP_2.4 Investiții în exploatații din sectorul vegetal	119	39 354,92	36 416,79	111 903,68
SP_2.5 Investiții în exploatații din sectorul viticol	62	31 382,68	29 238,51	67 510,66
SP_2.6 Investiții în exploatații zootehnice	159	106 785,34	100 007,2	222 407,18
SP_2.7 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vitivinicol	17	23 375,14	22 126,91	61 949,33
SP_2.8 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vegetal	205	141 841,23	128 409,87	331 054,6
SP_2.9 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare a produselor de origine animală	11	31 660,6	29 689,24	68 041,61
SP_2.10 Investiții în tehnologii de lucrare a solului	851	172 486,42	162 200,65	609 658,76

SP_2.11 Dezvoltarea infrastructurii aferente exploatației	124	93 650,54	83 421,91	240 025,98
SP_2.12 Stimularea dezvoltării turismului în mediul rural	1	764,01	423,85	1 750,0
TOTAL subvenții autorizate în I-ul semestru al anului 2024	1618	681 182,7	628 273,5	1 800 951,6

Măsura SP_2.1. Investiții în producere pe teren protejat

Obiectivul general al acestei măsuri constă în sporirea productivității, calității și competitivității sectorului de cultivare a legumelor, fructelor, plantelor aromatice, condimentare și medicinale pe teren protejat.

Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a costului:

- 1) materialul de construcție a serelor, a solarelor și a tunelurilor;
- 2) materialul de acoperire sau materialul neșut de tip AGRIL;
- 3) echipamentul, utilajul sau accesoriile care constituie sisteme pentru controlul condițiilor de mediu;
- 4) mașinile, utilajele sau accesoriile pentru producerea răsadurilor în palete celulare;
- 5) utilajul sau echipamentul pentru lucrarea solului, protecția plantelor și întreținerea culturilor.

Mărimea subvenției constituie:

- 1) 50% din costul modulelor de sere, al echipamentului, al utilajului, al materialului de acoperire și de construcție pentru sere, solare și tuneluri;
- 2) 30% din costul materialelor de construcție sau de acoperire, utilizate la reconstrucția serelor, a solarelor sau a tunelurilor;
- 3) 25% din costul (per unitate) al utilajului sau al echipamentului necesar pentru lucrarea solului, protecția plantelor și întreținerea culturilor, dar nu mai mult de 300 mii de lei per beneficiar.

În perioada de raport, în cadrul prezentei submăsuri, au fost autorizate spre plată **15 cereri** de acordare a sprijinului financiar pentru construcția/ reconstrucția **obiectelor investiționale**. Suma sprijinului financiar acordat fermierilor constituie **5,53 mil. lei** iar valoarea investițiilor declarate de fermieri constituie **13,79 mil. lei**.
 Tabelul 2: Obiecte investiționale pentru care au fost acordate sprijin financiar

Tipul investiției	Nr.	Suprafața totală (ha)
Sere de iarnă	14	3,67
Tuneluri	1	0,208
TOTAL	15	3,88

Măsura SP_2.2 Investiții în sisteme și echipament de irigare

Obiectivul general al acestei submăsuri, constă în stimularea extinderii suprafețelor terenurilor irigate pentru asigurarea rezilienței climatice prin subvenționarea sistemelor sau a echipamentelor de irigare noi, după cum urmează:

- 1) sistemele de irigare staționare sau mobile (prin aspersiune, picurare, microaspersiune);
- 2) stațiile de pompare, utilaj și echipament din cadrul stației de pompare, de filtrare și/sau de fertigare;
- 3) echipamentul care formează rețelele de aducție și/sau de distribuție;
- 4) sistemul de tratare a apei pentru irigare prin diferite metode;
- 5) instalațiile pentru producerea energiei din surse regenerabile ca parte componentă a proiectului.

Mărimea subvenției constituie:

- 1) 50 % din valoarea proiectului investițional eligibil, dar nu mai mult de 3,0 mil. lei per fermier;
- 2) 75 % din valoarea proiectului investițional eligibil, dar nu mai mult de 7,0 mil. lei – pentru proiectele investiționale implementate de către asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații.

În semestrul I al anului 2024, au fost supuse examinării 47 solicitări ale sprijinului financiar, și acordate subvenții în valoare de 28,12 mil. lei.

Tabelul 3: Sisteme de irigare supuse subvenționării

Sisteme de irigare	Unități	Suprafața irigată, ha
Prin picurare/ micro aspersiune	32	734,45
Prin aspersiune/ sisteme mobile de irigare	15	271,66
TOTAL	47	1009,11

Măsura SP_2.3 Investiții în bazine de acumulare a apei pentru de irigare

Obiectivul general al acestei măsuri constă în asigurarea rezilienței climatice se stimulează subvenționarea investițiilor efectuate în bazine de acumulare a apei pentru irigare, prin:

- 1) efectuarea lucrărilor de construcție sau reabilitare a bazinelor de acumulare a apei, inclusiv din ape pluviale, pentru irigare, precum și a construcțiilor hidrotehnice aferente acestora (diguri de protecție contra inundațiilor, sisteme de scurgere);
- 2) efectuarea investițiilor în materialul de acoperire geomembrană și geotextil.

Subiectul subvenționării în cadrul prezentei măsuri este fermierul sau asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații.

Mărimea subvenției constituie 50% din valoarea proiectului investițional eligibil per fermier și 75% din valoarea proiectului investițional eligibil – pentru asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații.

Astfel, în perioada de raportare, AIPA a examinat și autorizat spre **plată 7 cereri** de acordare a subvenției **în valoare de 2,67 mil. lei**, pentru construcția a 7 bazine de acumulare a apei pentru irigare cu un volum de cca. 85,5 mii m³.

Măsura SP_2.4 Investiții în exploatații din sectorul vegetal

Obiectivul general al măsurii constă în creșterea competitivității, al diversificării producției, al creșterii calității produselor obținute și al promovării practicilor agricole inteligente, durabile și reziliente la schimbările climatice, se acordă subvenții pentru:

1) înființarea plantației pomicole, inclusiv de culturi nucifere (cu excepția plantațiilor de nuci de tip silvic, a celor de aliniament, precum și a fâșiilor de protecție), de arbuști fructiferi, căpșun, culturi aromatice, condimentare și medicinale;

2) obținerea materialului de înmulțire și a materialului de plantare fructifer de categorii biologice înalte, cu excepția categoriei obișnuit/C.A.C. (Conformitas Agraria Communicatis);

3) instalarea sau modernizarea sistemelor de suporturi;

4) instalarea sau modernizarea echipamentului de protecție a plantației perene împotriva condițiilor nefavorabile de mediu;

5) tehnica și utilajul agricol destinat efectuării lucrărilor agricole în plantațiile perene.

În cadrul măsurii, AIPA a examinat și autorizat **119 dosare** de solicitare a sprijinului financiar, recepționate în anul de subvenționare 2023, în **valoarea totală** a subvențiilor de **36,4 mil. lei**. Totodată, în proces de examinare la măsura dată sunt 94 de solicitări cu o valoare subvenției solicitate din FNDAMR de cca. 45,0 mil. lei.

Domeniile de investiții realizate și subvenționate în perioada de raportare se prezintă în tabelul de mai jos.

Tabelul 4: Investiții supuse subvenționării

Tip investiției	Nr.	Suprafața (ha)/unități
Înființarea plantației pomicole:	34	238,48
<i>plantație de alun</i>		7,43
<i>plantație de măr</i>		104,22
<i>plantație de prun</i>		32,39
<i>plantație de cais</i>		14,6

<i>plantație de cireș</i>		21,375
<i>plantație de piersic</i>		12,845
<i>plantație de nuc</i>		31,6539
<i>plantație de căpșun</i>		13,97
Sistem de suport	7	63,84
Sistem și echipament antigrindină	8	100,99
Echipament antiploaie	1	1,77
Sistem antiîngheț/sistem antiîngheț bazat pe gaz	2	16,07
Tehnică și utilaj agricol	71	22 tractoare 71 utilaje agricole

Măsura SP_2.5 Investiții în exploatații din sectorul viticol

Domeniul de intervenție: în scopul extinderii suprafețelor de plantații viticole, al modernizării acestora și al promovării practicilor agricole inteligente, durabile și reziliente la schimbările climatice, subvenția se acordă pentru:

- 1) înființarea plantațiilor viticole;
- 2) instalarea sistemelor moderne de suporturi în plantațiile viticole tinere;
- 3) reconversia plantației viticole cu soiuri pentru vin pe rod, destinate producerii vinurilor cu denumire de origine protejată sau a vinurilor cu indicație geografică protejată;
- 4) modernizarea sistemului de suport în plantațiile viticole pe rod;
- 5) instalarea în plantația viticolă a echipamentului antigrindină sau antiîngheț;
- 6) dobândirea tehnicii sau a utilajului agricol destinat efectuării lucrărilor agricole în plantațiile viticole.

Subiectul subvenției în cadrul prezentei măsuri este fermierul. Totodată, ei pot beneficia de subvenții majorate în cazul înființării plantațiilor viticole:

- 1) destinate producerii produselor vitivinicole cu indicație geografică protejată sau denumire de origine protejată – cu 20,0 mii lei/ha;
- 2) cu material săditor de categorie biologică „Certificat”, provenit din pepeniere locale – cu 10,0 mii lei/ha.

Astfel, în semestrul I al anului 2024, au fost autorizate spre plată 62 de solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 29,23 mil. lei pentru:

Tabelul 5: Investiții supuse subvenționării

Tip investiției	Nr.	Suprafața (ha)/unități
Înființarea plantației viticole pentru soiuri de vin	15	165,26
Înființarea plantației viticole pentru soiuri de masă	4	10,23
Sistem de suport	10	178,33
Tehnică și utilaj agricol	57	21 tractoare 36 utilaje agricole

Măsura SP_2.6 Investiții în exploatații zootehnice

Obiectivul general al acestei măsuri constituie stimularea investițiilor în sectorul zootehnic, în scopul creșterii volumului și a calității produselor obținute, precum și promovarea tehnologiilor de producție inovative, prin:

- 1) înființarea exploatațiilor zootehnice;
- 2) construcția sau modernizarea exploatațiilor zootehnice;
- 3) dotarea cu tehnică sau utilaj tehnologic;
- 4) cumpărarea animalelor de prăsilă sau a altor resurse genetice.

Efectivul minim de animale eligibil pentru subvenționare:

- 1) 10 – vaci/junci;
- 2) 1 – taur reproducător autorizat;
- 3) 5 – scroafe/scrofițe;
- 4) 1 – vier;
- 5) 30 – oi/capre;
- 6) 1 – berbec;
- 7) 30 – iepuroaice;
- 8) 30 – mătci de albine/roiuri de albine cu mătci;
- 9) 5000 – pui de o zi;
- 10) 1 – armăsar/iapă.

Mărimea subvenției constituie:

1) pentru construcția sau modernizarea exploatației zootehnice, se subvenționează dobândirea tehnicii, utilajului și echipamentului tehnologic, a materialelor de construcție prevăzute în anexa nr. 6, reieșind din tipul de exploatație zootehnică, în următoarele proporții:

a) 50% – pentru exploatațiile zootehnice de bovine, porcine, păsări, iepuri de casă, dar nu mai mult de

10,0 mil. lei per beneficiar;

b) 50% – pentru exploatațiile zootehnice de ovine, caprine, pești și cabaline, dar nu mai mult de 5,0 mil. lei per beneficiar;

c) 50% – pentru exploatațiile zootehnice apicole, dar nu mai mult de 1,0 mil. lei per beneficiar;

d) 30% – pentru fermele zootehnice de alte specii din domeniul agricol, dar nu mai mult de 1,5 mil. lei per beneficiar;

2) pentru cumpărarea animalelor de prăsilă, inclusiv a materialului de reproducere (material seminal), se subvenționează în următoarele proporții:

a) 50% – pentru vaci primipare sau junci cu vârsta de cel puțin 12 luni, dar nu mai mult de 5,0 mil. lei per beneficiar;

b) 35% – pentru tauri reproducători autorizați, din rase specializate pentru producția de carne, cu vârsta de 12-24 de luni, dar nu mai mult de 1,0 mil. lei per beneficiar;

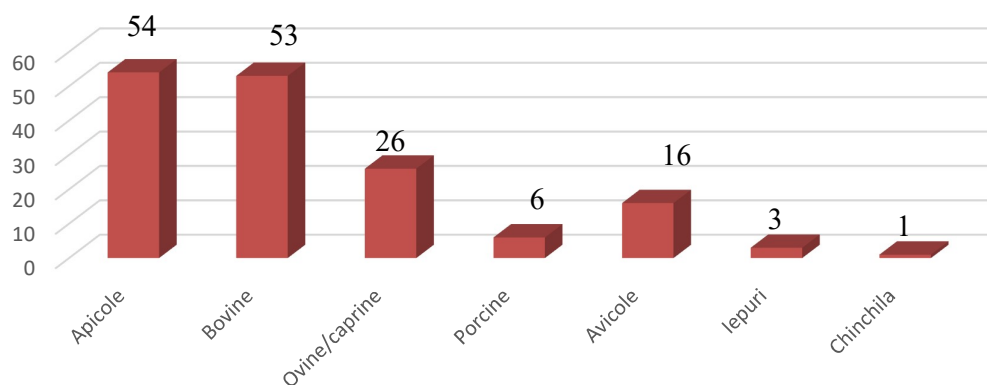
c) 50% – pentru vierii cu vârsta de 4-8 luni (rasă pură și birasială) și scrofițe neînsămânțate cu vârsta de 4-8 luni (rasă pură și birasiale), dar nu mai mult de 800,0 mii lei per beneficiar;

- d) 50% – pentru berbeci sau țapi cu vârsta de 6-20 de luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;
- e) 50% – pentru mioare sau căprițe cu vârsta de 6-20 de luni, dar nu mai mult de 1,5 mil. lei per beneficiar;
- f) 50% – pentru iepuri de casă, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;
- g) 50% – pentru mătci de albine cu vârsta de cel mult 12 luni, dar nu mai mult de 150,0 mii lei per beneficiar;
- h) 50% – pentru roiuri de albine cu mătci cu vârsta de cel mult 12 luni, dar nu mai mult de 300,0 mii lei per beneficiar;
- i) 50% – pentru pui de o zi – păsări de prăsilă (forme parentale), dar nu mai mult de 1,5 mil. lei per beneficiar;
- j) 35% – pentru iepe sau armăsari cu vârsta de 24-30 de luni, dar nu mai mult de 1,0 mil. lei per beneficiar;
- k) 50% – pentru materialul seminal de taur, berbec, țap sau vier, dar nu mai mult de 500,0 mii lei per beneficiar.

Totodată, subvențiile calculate în condiții generale se majorează cu 25% din valoarea subvenției autorizate, pentru fermierii care au ca gen de activitate producerea laptelui de vaci, oi sau capre, unde cel puțin 75% din animalele adulte sunt din rase specializate pentru producția de lapte sau mixte, pentru care fermierul demonstrează, prin acte confirmative, comercializarea laptelui.

În acest sens, în semestrul I al anului 2024, au fost examinate și autorizate spre subvenționare **159 obiecte investiționale**, în sumă a cca. **100,0 mil. lei pentru** renovarea și dezvoltarea tehnologică a: 53 ferme de bovine, 26 ferme de ovine și caprine, 16 ferme avicole, 54 ferme apicole, 4 ferme de iepuri/alte animale de blană, 6 ferme de porcine, precum și procurarea animalelor de prăsilă: 441- bovine, 347- ovine, 4 – berbeci, 91 – porcine, 30820 – pasări și 931 – familii de albine.

Fig. 6: Ferme zootehnice reutilate și modernizate supuse subvenționării

Măsura SP_2.7 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vitivinicol

Obiectivul general al măsurii este stimularea dezvoltării sectorului vitivinicol, centrat pe producerea, prelucrarea primară/finită a produselor cu valoare adăugată înaltă, care contribuie la creșterea competitivității și a performanței economice, precum și pe perfecționarea tehnologiilor de vinificație, prin:

1) construcția sau modernizarea depozitelor frigorifice de păstrare a strugurilor;

2) construcția sau modernizarea unităților vinicole, a caselor de ambalare a strugurilor;

3) modernizarea proceselor de uscare sau congelare a strugurilor cu utilaj sau echipament;

4) modernizarea proceselor de prelucrare a strugurilor, de producere, îmbuteliere și depozitare a produselor vitivinicole.

Mărimea subvenției constituie 50% din valoarea proiectului investițional eligibil, dar nu mai mult de 7,0 mil. lei per beneficiar.

În perioada de raportare, pentru această măsură au fost examinate și autorizate **17 solicitări** a sprijinului financiar în sumă de **22,12 mil. lei**. Ca rezultat, valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vitivinicol este de peste 61,94 mil. lei. De menționat, că în rezultatul investițiilor efectuate de fermieri au fost achiziționate utilaje după cum urmează: 17 utilaje pentru procesare și 1 utilaj pentru dezvoltarea infrastructurii în sectorul vitivinicol.

Măsura SP_2.8 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vegetal

Obiectivul general al măsurii date constituie stimularea dezvoltării sectorului vegetal, centrat pe producerea, prelucrarea primară/finită a produselor vegetale cu valoare adăugată înaltă, care contribuie la creșterea competitivității și a performanței economice a fermierului, precum și pe perfecționarea tehnologiilor de producere sau prelucrare, prin:

1) construcția casei de ambalare sau a depozitului frigorific de păstrare a fructelor, a legumelor sau a cartofilor;

2) modernizarea proceselor de prelucrare primară/finită, uscare, congelare sau ambalare a fructelor, a legumelor, a cartofilor, a plantelor aromatice, condimentare sau medicinale;

3) modernizarea proceselor de prelucrare primară/finită, uscare, condiționare, depozitare sau ambalare a cerealelor, a oleaginoaselor și a plantelor tehnice;

4) construcția/reconstrucția depozitelor pentru păstrarea/depozitarea ambalajelor.

Mărimea subvenției constituie 50% din valoarea proiectului eligibil, dar nu mai mult de 7,0 mil. lei per beneficiar. Totodată, subvențiile calculate se majorează cu 25% din valoarea subvenției autorizate – pentru grupurile de producători agricoli sau cooperativele de întreprinzător.

Astfel, în perioada de raportare, pentru această măsură **au fost examinate și autorizate 205 solicitări a sprijinului financiar** în sumă de **128,4 mil. lei**. Ca rezultat, valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vegetal este de peste **331,05 mil. lei**.

Măsura SP_2.9 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare a produselor de origine animală

Obiectivul general al măsurii date constituie stimularea dezvoltării sectorului de prelucrare primară/finită a produselor de origine animală, centrate pe prelucrarea sau comercializarea produselor de origine animală și pe creșterea valorii adăugate a produselor finite, prin:

1) construcția sau modernizarea unităților de păstrare a laptelui, a cărnii, a ouălor, a peștelui sau a mierii de albine și a produselor obținute din acestea;

2) construcția sau modernizarea unităților de prelucrare primară/finită, abatorizare, secție de tranșare, ambalare, refrigerare, congelare sau păstrare, a cărnii, a laptelui, a ouălor, a peștelui, a mierii de albine și a produselor apicole;

3) modernizarea proceselor de efectuare a analizelor de testare pentru carne și produse din carne, lapte și produse din lapte, ouă, pește și produse din pește, miere de albine și produse apicole;

4) dotarea unităților de prelucrare primară/finită sau comercializare cu utilaje, instalații, echipamente sau mijloace de transport specializate în scopul colectării materiei prime, al prelucrării și/sau al comercializării produselor de origine animală – parte componentă a proiectului.

Mărimea subvenției constituie 50% din valoarea proiectului eligibil, dar nu mai mult de 5,0 mil. lei per beneficiar, cu excepția abatoarelor, unde valoarea maximă a subvenției constituie 10,0 mil. lei per beneficiar, și a unităților de procesare a laptelui al cărei fondator este și producător de lapte, unde valoarea maximă a subvenției constituie 12,0 mil. lei per beneficiar. Totodată, subvențiile calculate se majorează cu 25% din valoarea subvenției autorizate – pentru grupurile de producători agricoli sau cooperativele de întreprinzător.

În perioada de raportare, pentru această măsură **au fost examinate și autorizate 11 solicitări** a sprijinului financiar **în sumă de 29,68 mil. lei**. Ca rezultat, valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vegetal este de peste 68,04 mil. lei.

Măsura SP_2.10 Investiții în tehnologii de lucrare a solului

Domeniul de intervenție al măsurii date este stimularea investițiilor în tehnologii de lucrare a solului prin metoda convențională sau conservativă (menținerea permanentă a solului acoperit, perturbarea mecanică minimă a solului și diversificarea culturilor), prin:

1) dobândirea de tractoare, combine, mașini sau utilaje agricole convenționale;

2) dobândirea echipamentului de conservare a solului.

Mărimea sprijinului acordat pentru **tehnica și utilajul agricol** se calculează:

1) pentru **dobândirea tehnicii sau utilajului agricol pentru lucrarea solului prin metoda convențională:**

a) 25% din cost (per unitate), dar nu mai mult de 300 mii lei per beneficiar;

b) 35% din cost (per unitate), dar nu mai mult de 300 mii lei per beneficiar, care corespunde categoriei de fermier microgospodărie țărănească sau tânăr fermier;

2) pentru dronele utilizate în protecția culturilor agricole – 50% din cost, dar nu mai mult de 200 mii lei per beneficiar;

3) pentru **dobândirea echipamentului de conservare a solului**, 50% din cost, dar nu mai mult de 1,0 mil lei per beneficiar.

În acest sens, în perioada de raport, AIPA a examinat și autorizat 851 de solicitări a sprijinului financiar, în sumă a 162,2 mil. lei, fiind achiziționate tehnică sau utilaj agricol pentru lucrarea solului prin metoda convențională și echipament de conservare a solului.

Tabelul 6: Tehnică și utilaj agricol supus subvenționării

Tehnică agricolă	Unități
Tractoare	32
Combine	6
Drone	2
Remorci	2
Tehnică și utilaj agricol	839
TOTAL	881

De menționat, că reînnoirea parcului cu tehnică și utilaj agricol supus subvenționării a atras după sine investiții de peste 609,6 mil. lei, surse ce contribuie la dezvoltarea sectorului agricol, dar și la creșterea produsului intern brut deoarece tehnica funcțională necesită resurse umane, financiare dar și mijloace circulante.

Măsura SP_2.11 Dezvoltarea infrastructurii aferente exploatației

Crearea condițiilor optime în vederea sporirii cantității și calității producției agricole, sporirea accesului spre infrastructură, resurse naturale și tehnice, precum și îmbunătățirea condițiilor sanitare conexe producerii agricole și contribuția pentru producerea producției cu valoare adăugată sporită pe întregul lanț valoric sunt obiectivele acestei măsuri.

Astfel că statul, prin prisma FNDAMR alocă mijloace financiare pentru:

- 1) construcția sau reabilitarea sistemelor de alimentare cu gaz, apă, sisteme de epurare a apei sau de canalizare;
- 2) instalații pentru producerea energiei din surse regenerabile și echipament de alimentare cu energie electrică;
- 3) construcția sau reabilitarea bazinelor de acumulare a apei pentru irigare, precum și a construcțiilor hidrotehnice aferente acestora;
- 4) construcția sau modernizarea sistemului de irigații și/sau desecare;
- 5) construcția sau reabilitarea drumurilor sau a podurilor pe teritoriul exploatației.

Mărimea subvenției constituie 50% din valoarea proiectului investițional eligibil, în baza costurilor suportate integral, și nu depășește valoarea de 5,0 mil. lei per beneficiar.

În perioada de raport, 124 de fermieri au beneficiat de sprijin financiar pentru investițiile efectuate în dezvoltarea infrastructurii aferente exploatației agricole în sumă de 83,42 mil. lei pentru:

Tabelul 7: Domenii de intervenție subvenționate

Domeniile pentru care au fost efectuate investiții	Nr. obiecte investiționale
liniile și echipamentul de alimentare cu energie electrică	41
instalații pentru producerea energiei din surse regenerabile și echipament de alimentare cu energie electrică	78
construcția sau reabilitarea drumurilor sau a podurilor pe teritoriul exploatației	2
construcția sau reabilitarea sistemelor de alimentare cu gaz, apă, sisteme de epurare a apei sau de canalizare	3
TOTAL	124

Măsura SP_2.12 Stimularea dezvoltării turismului în mediul rural

Domeniul de intervenție: stimularea diversificării activităților economice în mediul rural prin dezvoltarea și promovarea serviciilor și a activităților de turism rural, agroturism, turism vitivinicol, precum și a activităților în aer liber, pentru următoarele tipuri de proiecte:

- 1) construcția/modernizarea/dotarea/amenajarea structurilor de primire turistică;
- 2) dotarea și amenajarea locurilor destinate prestării serviciilor de agrement și a activităților recreative pentru turiști, a activităților în aer liber;
- 3) construcția/reconstrucția lacurilor de acumulare a apei ca zone de agrement pentru populație și ca rezervă strategică de apă pentru perioadele de secetă ale anului;
- 4) construcția/reconstrucția/modernizarea/dotarea/amenajarea pensiunilor turistice, agroturistice sau pentru turismul vitivinicol.

Subiect al subvenționării este fermierul, iar mărimea subvenției constituie 50% din valoarea proiectului investițional eligibil, în baza costurilor suportate integral, și nu depășește valoarea de 5,0 mil. lei per beneficiar.

În perioada de raport, 1 fermier a beneficiat de sprijin financiar pentru investițiile efectuate în construcția și dotarea unei agropensiuni, în sumă de 423,8 mii lei. Totodată, în proces de examinare în cadrul AIPA, sunt 11 cereri cu o valoare a subvenției solicitate de cca. 10,4 mil. lei.

3.2.1.2. Forma de subvenționare „plăți investiții pe etape”

Prin Hotărârea Guvernului nr. 491/2023 a fost aprobat Regulamentul privind măsurile și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea investițiilor din FNDAMR. Astfel, conform regulamentului, una dintre formele de subvenționare este subvenționarea investițiilor pe etape.

Plata investiții pe etape este o subvenție acordată etapizat, în bază de proiect investițional sau de extindere a unui proiect investițional, evaluat pozitiv de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și autorizat pentru plata subvenției după implementarea fiecărei etape în baza costurilor suportate integral de solicitant.

Valoarea subvenției acordate unui solicitant nu va depăși 15 milioane de lei, iar pentru grupurile de producători agricoli sau cooperativele de întreprinzător, valoarea subvențiilor va fi de până la 25 de milioane de lei. Implementarea proiectului se va realiza în limita mijloacelor financiare ale Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, aprobat anual prin Legea bugetului de stat.

Cererile pot fi depuse de către fermier (persoană fizică sau juridică ori un grup de persoane fizice sau juridice, indiferent de statutul juridic pe care îl deține grupul și membrii săi, a cărei/căror exploatare este situată pe teritoriul Republicii Moldova și care desfășoară activități agricole), conform domeniilor de sprijin, după cum urmează:

Investiții în producerea, prelucrarea sau comercializarea produselor din sectorul vegetal;

Investiții în producerea, prelucrarea sau comercializarea produselor din sectorul vitivinicol;

Investiții în producerea, prelucrarea sau comercializarea produselor din sectorul zootehnic.

În perioada trimestrului I al anului 2024, nu a fost lansat nici un apel pe forma dată de subvenționare. Totodată, cererile depuse în apelul I din anul 2023, sunt în proces de examinare.

3.3. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți directe”

3.3.1. Hotărârea Guvernului nr. 492/2023

Prin Hotărârea Guvernului nr. 492/2023 a fost aprobat Regulamentul privind măsurile de subvenționare complementară și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea complementară din FNDAMR.

Plata directă este o subvenție exprimată în sumă fixă, acordată într-o singură tranșă, pentru practicarea activităților agricole în sectorul zootehnic și se acordă per cap de animal și per kilogram de produs.

Plata directă per cap de animal se acordă, pentru deținătorii de animale din specia bovine, ovine, caprine și cabaline, înregistrate în Registrul de stat al animalelor (RSA), conform Legii nr. 231/2006. Totodată, pentru a fi eligibile subvenționării, animalele trebuie să fie asigurate în condițiile Legii nr. 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură.

Sunt pasibile pentru plata directă animalele înregistrate și exploatate în fermele zootehnice – cu vârsta de cel puțin 3 luni, întreținute într-un efectiv de minimum:

- 5 capete de juninci,
- 50 de capete de oi și mioare specializate pentru producția de lapte,
- 30 de capete de oi și mioare specializate pentru producția de carne,
- 30 de capete de capre și căprițe;
- 5 capete de iepe, armăsari și mânze exploatate în fermele atestate în categoria de prăsilă sau înscrise în registrele genealogice.

În perioada de raportare, nu a fost lansat apel de recepționare a cererilor pe plata directă per cap de animal. Totodată, AIPA a examinat și aprobat cererile recepționate în cadrul apelului I din anul 2023, care nu au putut fi achitate ca urmare a epuizării fondului.

Astfel, în semestrul I al anului 2024, au fost autorizate spre plată 152 de cereri de acordare a plăților directe per cap de animal, dintre care 26 pentru bovine (junci, 79 pentru ovine, 46 pentru caprine și 1 pentru cabaline, iar suma subvenției acordată către crescătorii de animale din sursele FNDAMR constituie cca 33,97 mil. lei dintre care pentru junci – 13,14 mil. lei, ovine – 16,0 mil. lei, caprine – 4,58 mil. lei și cabaline – 115,0 mii lei.

În premieră, în anul 2023, au fost alocate **plăți directe per kilogram de produs** și anume pentru kilogram de lapte de vacă. Plățile directe se acordă trimestrial fermierului care deține animale, obține și livrează producție animalieră proprie către unitatea de colectare/procesare/abatorizare/comercializare.

În baza Ordinului nr. 30 din 13 februarie 2024 al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, perioada 4 martie - 15 aprilie 2024, s-a desfășurat apelul de recepționare a cererile de acordare a plățile directe în sectorul zootehnic kg produs lapte de vacă. În perioada apelului desfășurat, **AIPA a recepționat 185 cereri** pentru subvenționarea cu 3 lei per kg lapte facturat în perioada 01 iulie 2023 – 31 decembrie 2023.

Astfel, **183 de entități economice** au beneficiat de plăți, pentru 22 550 tone de lapte facturat, iar suma debursată din FNDAMR a constituit **cca 67,64 mil. lei**.

Totodată, în perioada de raportare, au fost achitate 5 cereri de acordare a plății directe per kg de lapte în valoare de 1,1 mil. lei, recepționate în cadrul apelului I din 2023 și neachitate ca urmare a epuizării fondului.

3.4. Rezultatele procedurii de examinare a cererilor de subvenționare pentru forma „plăți complementare”

3.4.1. Hotărârea Guvernului nr. 464/2023

Prin Hotărârea Guvernului nr. 464/2023 a fost aprobat Regulamentul privind măsurile de subvenționare complementară și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea complementară din FNDAMR.

Plata complementară este o subvenție, acordată într-o singură tranșă, pentru suportarea costurilor curente sau pentru suportarea pierderilor de veni și se acordă solicitantului de subvenție în proporție de cel mult 80% din valoarea costurilor curente suportate, cu excepția plăților acordate pentru compensarea dobânzilor achitate către băncile comerciale și organizațiile de creditare nebancaară.

Plata complementară se acordă pentru costurile prevăzute de următoarele măsuri:

1) stimularea accesării creditelor investiționale sau pentru mijloace circulante;

2) stimularea activităților de promovare;

3) stimularea utilizării sistemelor de irigare;

4) dezvoltarea agriculturii ecologice;

5) implementarea bunelor practici agricole;

6) defrișarea plantațiilor multianuale;

7) servicii de consiliere și formare în agricultură;

8) stimularea asocierii în grupuri de producători.

Plafonul anual în cadrul formei de subvenționare complementare nu depășește 1,5 milioane de lei pentru un beneficiar, cu excepția asociațiile utilizatorilor de apă, pentru care plafonul nu depășește 3 milioane de lei, iar pentru subvenționarea primelor de asigurare nu se stabilește plafon.

Cererile de subvenționare se depun anual, în perioada 1 februarie – 30 septembrie.

Astfel, în perioada de raportare, **AIPA a recepționat 181 cereri de acordare a subvenției complementare** pe diferite măsuri de subvenționare, iar valoarea subvenție solicitate din FNDAMR constituie cca 24,98 mil. lei.

Totodată, în semestrul I al anului 2024, au fost examinate și autorizate spre plată **3485 de cereri de acordare subvenției complementare recepționate în anul 2023** și care nu au fost achitate ca urmare a epuizării fondului, iar valoarea subvenției debursate din FNDAMR constituie **420,6 mil. lei**. Repartizarea

mijloacelor financiare în dependență de măsura de subvenționare sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 8. Numărul dosarelor și sumelor autorizate din mijloacele FNDAMR în I-ul semestru al anului 2024, (dosare recepționate pentru forma de subvenționare complementară, în anul de subvenționare 2023)

Măsurile de subvenționare	Nr. de dosare autorizate	Suma solicitată, mii lei	Suma autorizată, mii lei	Valoarea investiției, mii lei
<i>SC_5.1 Stimularea accesării creditelor investiționale sau pentru mijloace circulante</i>	2954	366 536,9	355 026,9	2 602 049,1
<i>SC_5.2 Stimularea activităților de promovare</i>	8	198,5	195,4	643,2
<i>SC_5.3 Stimularea utilizării sistemelor de irigare</i>	1	80,4	80,4	207,0
<i>SC_5.4 Dezvoltarea agriculturii ecologice</i>	48	12 280,8	11 506,7	29 625,4
<i>SC_5.5 Implementarea bunelor practici agricole</i>	8	697,6	686,5	869,3
<i>SC_5.6 Defrișarea plantațiilor multianuale</i>	260	50 517,5	44 453,4	34 692,5
<i>SC_5.7 Servicii de consiliere și formare în agricultură</i>	59	127,5	127,5	317,7
<i>SC_5.8 Stimularea asocierii în grupuri de producători</i>	4	1676,6	1 318,4	15 330,0
<i>SC_5.9 Subvenționarea primelor de asigurare</i>	143	7 482,9	7 269,7	8 120,6
TOTAL subvenții autorizate în I-ul semestru al anului 2024	3485	439 599	420 665	2 691 855

Măsura SC_5.1. Stimularea accesării creditelor investiționale sau pentru mijloace circulante

Obiectivul acestei măsuri este, creșterea productivității și competitivității agriculturii prin asigurarea accesului fermierilor la resurse financiare prin stimularea accesării **creditelor investiționale** sau **creditelor pentru achiziționarea mijloacelor circulante** utilizate în cadrul exploatațiilor deținute, obținute de la bănci sau organizații de creditare nebanară înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova.

Creditul investițional obținut a fost utilizat pentru plata următoarelor bunuri sau lucrări:

- 1) sistem de suport;

2) module de seră, peliculă, alte materiale pentru construcția/reconstrucția de sere, solarii sau tuneluri;

3) utilaj tehnologic, materiale de construcție pentru dezvoltarea infrastructurii, precum și pentru utilizarea sau renovarea exploatației agricole;

4) reparația capitală, construcția, reconstrucția, extinderea sau dotarea tehnologică a pensiunilor agroturistice, a caselor rurale, a pensiunilor turistice și a unităților de meșteșug artistic (artizanat) din mediul rural.

5) utilaj sau echipament tehnologic pentru:

a) dotarea fermelor zootehnice;

b) dezvoltarea infrastructurii postrecoltare sau prelucrare primară;

c) sisteme de irigare, antigrindină sau antiplăoie;

6) procurare de animale;

7) tehnică sau utilaj agricol destinate efectuării lucrărilor agricole.

Creditul obținut pentru achiziționarea mijloacelor circulante este folosit pentru plata următoarelor bunuri:

1) semințe, material săditor;

2) combustibil sau lubrifianți;

3) fertilizanți sau produse fitosanitare;

4) medicamente de uz veterinar imunologice, echipament de vaccinare pentru sectorul zootehnic;

5) furaje.

Suma maximală anuală a subvenției acordate unui singur beneficiar în cadrul prezentei măsuri constituie:

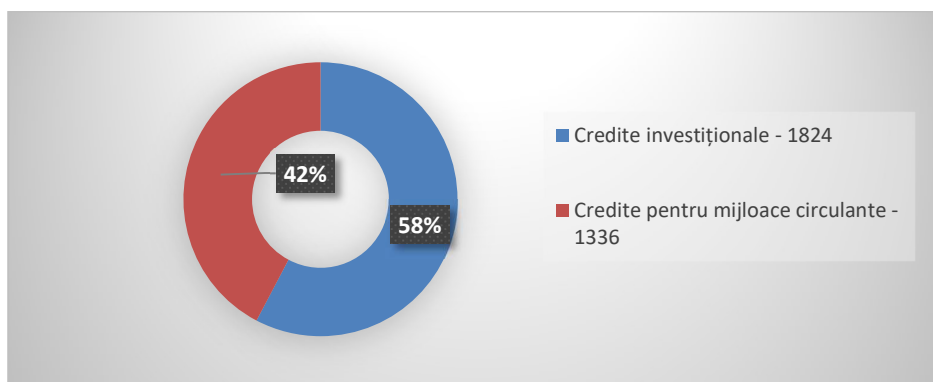
1) 300 mii de lei pentru fermieri;

2) 500 mii de lei pentru fermierii din sectorul zootehnic;

3) 700 mii de lei pentru grupurile de producători, cooperativele de întreprinzător și asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații.

În perioada de raportare, subvenții complementare pentru stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare, au fost examinate și autorizate **2954 de dosare**, iar valoarea subvenției acordate din FNDAMR constituie **355,02 mil. lei**.

Totodată, din perspectiva tipului de credite accesate de fermieri, datele sunt prezentate conform Fig.7.

Fig. 7: Ponderea tipurilor de credite accesate de fermieri

Măsura SC_5.2. Stimularea activităților de promovare

Domeniul de intervenție: subvenționarea organizării sau participării la expoziții, târguri cu profil agroalimentar, organizate în țară sau în afara acesteia, precum și implementarea standardelor de calitate la producerea/prelucrarea produselor agroalimentare, înregistrarea produselor cu indicație geografică protejată, produselor cu denumire de origine sau specialităților tradiționale garantate.

În cadrul prezentei măsuri, subiecții subvenționării sunt fermierul, inclusiv prin intermediul organizațiilor profesionale din domeniul agricol, organizația din domeniul cercetării și inovării sau instituția de învățământ cu profil agroindustrial.

Sprijinul financiar se acordă pentru următoarele:

- 1) compensarea cheltuielilor de organizare și participare la expoziții și târguri:
  - a) cheltuielile de arendă a spațiului expozițional;
  - b) cheltuielile de construcție a standurilor de prezentare, a bannerelor, a panourilor;
  - c) costurile taxelor de participare;
  - d) achiziționarea de spațiu mass-media pentru difuzarea informațiilor de promovare a produselor agricole și agroalimentare;
- 2) costuri pentru înregistrarea produselor cu indicație geografică protejată, produselor cu denumire de origine protejată sau specialităților tradiționale garantate;
- 3) costuri de certificare la standardele de calitate.

Mărimea subvenției constituie 50% din costul cheltuielilor eligibile, dar nu mai mult de:

- 1) 100000,0 de lei per fermier, organizație din domeniul cercetării și inovării sau instituție de învățământ cu profil agroindustrial, pentru organizare sau participare în cadrul expozițiilor, târgurilor;

2) 200000,0 de lei per grup de producători, cooperativă de întreprinzător, organizație profesională de profil, pentru organizare sau participare în cadrul expozițiilor, târgurilor;

3) 40000,0 de lei per subiect al subvenționării, pentru înregistrarea produselor cu indicație geografică protejată, denumire de origine protejată sau specialități tradiționale garantate, sau pentru certificarea la standardele de calitate.

În acest sens, în semestrul I al anului 2024, au fost acordate subvenții pentru **8 fermieri** în sumă de **195,41 mii lei**, pentru:

- Servicii de certificare – 6 entități economice;
- Activități de promovare – 2 entități economice.

Măsura SC_5.3. Stimularea utilizării sistemelor de irigare

Obiectivul general al acestei măsuri constă în creșterea productivității și competitivității, reducerea vulnerabilității activităților economice în contextul schimbărilor climatice prin stimularea utilizării sistemelor de irigare, prin acoperirea parțială a cheltuielilor suportate la pomparea/repomparea apei pentru irigare, după cum urmează:

1) utilizarea energiei electrice la pomparea apei din sistemele de irigare centralizate;

2) utilizarea resurselor energetice (energie electrică sau combustibil) la pomparea apei prin sistemele de irigare, altele decât cele menționate la subpunctul 1).

În cadrul prezentei măsuri, subiectul subvenționării este *fermierul* sau *asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații*.

Mărimea subvenției constituie:

1) 50 % din costurile suportate – pentru fermieri, dar nu mai mult de 750000,0 de lei per solicitant;

2) 65 % din costurile suportate – pentru asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații, dar nu mai mult de 3 milioane de lei per solicitant.

Astfel, în perioada de raportare, au fost autorizate spre plată **1 cerere de acordare a subvenții** în sumă a cca **80,4 mii lei** pentru 65,45 ha.

Măsura SC_5.4. Dezvoltarea agriculturii ecologice

Domeniul de intervenție: dezvoltarea agriculturii ecologice prin creșterea suprafețelor de teren agricol pentru conversie la agricultura ecologică și menținerea agriculturii ecologice.

Sprijinul financiar este acordat pentru fermierii care sunt înregistrați în sistemul de agricultură ecologică ca plată compensatorie pentru pierderile de venit

și costurile suplimentare suportate de beneficiarii care încheie angajamente voluntare, nu a beneficiat, în ultimii 7 ani anteriori depunerii cererii de subvenționare, de subvenție pentru suprafața de teren supusă perioadei de conversie și se angajează să rămână în acest sistem de agricultură pe o durată de 5 ani. Totodată, beneficiarii subvenției sunt obligați să restituie sumele încasate doar în cazul în care nu se mențin în sistemul de agricultură ecologică timp de 5 ani.

Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de quantum, exprimat ca sumă fixă la unitate de suprafață și constituie:

- 1) pentru perioada de conversie la metodele de agricultură ecologică pe diferite tipuri de culturi;
- 2) pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică;
- 3) pentru menținerea și intensificarea fertilității solului;

Astfel, pentru perioada de raport, au fost examinate și **autorizate spre plată 48 de cereri** ale fermierilor ce practică agricultura ecologică, iar valoarea subvenției a **constituit 11,5 mil. lei**, pentru 1645,36 ha de teren.

Măsura SC_5.5. Implementarea bunelor practici agricole

Domeniul de intervenție: implementarea bunelor practici agricole prin aplicarea măsurilor de menținere a structurii și sporirii fertilității solului, precum și reducerea impactului administrării fertilizanților de origine sintetică în sol.

Mărimea sprijinului financiar se acordă în scopul implementării practicilor de eficiență energetică prin diminuarea impactului administrării fertilizanților în sol, menținerii structurii și sporirii fertilității solului, precum și pentru reducerea fluxului de CO₂ din sol și se calculează sub formă de compensație în proporție de 50%, dar nu mai mult de 2000 de lei din valoarea semințelor autohtone de leguminoase pentru boabe, pentru culturile de mazăre, fasole, năut, linte și soia, conform normelor de însămânțare recomandabile per ha.

În perioada de raport, **8 fermieri** au beneficiat de sprijin financiar în **sumă de 686,57 mii lei** cultivarea pentru semințelor autohtone de leguminoase pentru boabe, pentru culturile de mazăre (12701 kg/ 61,68 ha) și soia (503 kg/ 5,03 ha).

Măsura SC_5.6. Defrișarea plantațiilor multianuale

Domeniul de intervenție: defrișarea plantațiilor multianuale neproductive sau economic nerentabile și reîntoarcerea terenurilor în circuitul agricol.

În cadrul prezentei măsuri, subiecții subvenționării sunt fermierul, organizația din domeniul cercetării și inovării sau instituția de învățământ cu profil agroindustrial, iar mărimea subvenției constituie 15000,0 de lei per hectar.

Pentru *defrișarea plantațiilor multianuale* au fost acordate subvenții **în sumă de 44,45 mil. lei**, pentru 260 de fermieri care au defrișat plantațiile multianuale, dintre care: plantații pomicole - 1890,3 ha și plantații viticole - 1073,24 ha.

Măsura SC_5.7. Servicii de consiliere și formare în agricultură

Domeniul de intervenție: creșterea nivelului de pregătire profesională și transferul de cunoștințe prin prestarea serviciilor de consultanță fermierilor, pentru:

- 1) instruirii specializate pe tematici specifice măsurilor de subvenționare, coordonate de organul central de specialitate;
- 2) asistență consultativă la elaborarea planului de afaceri;
- 3) asistență consultativă la formarea setului de documente aferente cererii de subvenționare.

În cadrul prezentei măsuri, subiectul subvenționării este fermierul, iar mărimea subvenției constituie 50% din costurile suportate, dar nu mai mult de 4000,0 de lei per subiect al subvenționării pe parcursul unui an.

În perioada de raport, **59 de fermieri**, au beneficiat de sprijin financiar în sumă de **127,53 mii lei**, pentru servicii de:

- Servicii de consultanță – 5;
- Elaborarea planului de afaceri – 3;
- Formarea setului de documente – 50.

Măsura SC_5.8. Stimularea asocierii în grupuri de producător

Domeniul de intervenție: stimularea fermierilor asociați în grupuri de producători agricoli care comercializează producția obținută prin intermediul respectivelor grupuri.

Consolidarea cooperării/asocierii între producătorii agricoli, creșterea veniturilor obținute din activitățile agricole, creșterea durabilă a performanței economice și a competitivității în agricultură, reducerea costurilor de producție și stabilizarea prețurilor la producător, sporirea exportului de produse agricole și agroalimentare constituie obiectivele acestei submăsuri.

Subvenția se calculează ținând cont de valoarea producției comercializate anual de către grupul de producători și nu va depăși suma de 1,5 milioane de lei pentru un an de activitate.

În aceste condiții, în perioada de raportare, AIPA a reușit să examineze și să autorizeze spre plată **4 cereri de acordare** a sprijinului financiar solicitat de către grupurile de producători, astfel că grupurile de producători au primit subvenții în **sumă de 1,3 mil. lei**.

3.4.2. Legea nr. 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură

Mijloacele financiare prevăzute pentru prezenta măsură se utilizează la subvenționarea primelor de asigurare a fermierilor, în baza contractelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură și în baza Listei riscurilor pentru a căror asigurare se subvenționează și Listei culturilor agricole și a speciilor de animale și păsări pentru a căror asigurare se subvenționează din fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

Quantumul maxim al subvenției se stabilește ținând cont de primele de asigurare calculate conform tarifelor de asigurare prevăzute în condițiile speciale de asigurare a riscurilor de producție în agricultură. În anul 2024, din FNDAMR statul acoperă 70% din prima de asigurare care este achitată companiilor de asigurări pentru asigurările asumate.

În perioada semestrului I al anului 2024, subvenții pentru măsura de subvenționare a primelor de asigurare în agricultură, au fost examinate și autorizate spre plată 143 cereri de acordare a sprijinului financiar, depuse în anul de subvenționare 2023, în valoare de 7,26 mil. lei.

Astfel, prin mecanismul de subvenționare complementară au fost asigurate subvenționarea a 1715 ha grâu, 872 ha floarea soarelui, 141 ha porumb și 903,95 ha plantații multianuale. Totodată, a fost asigurată și animale pe specii: 2285 bovine, 23492 ovine și caprine, 77 cabaline și 194 familii de albine.

3.4.3. Alocarea mijloacelor financiare pentru compensarea parțială a prejudiciilor calamităților naturale din anul 2023 (HG nr. 102/2024)

În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 102/2023 cu privire la alocarea mijloacelor financiare, a fost alocată suma de 50 mil. lei din Fondul de rezervă a Guvernului, în vederea compensării parțiale a prejudiciilor cauzate de seceta din anul 2023 la culturile de porumb și de furtunile și ploile cu grindină din 25 iulie 2023 la mijloace fixe din raionul Edineț.

Ajutorul se acordă în cazul în care, potrivit actelor de constatare, seceta a afectat cel puțin 60% din recolta culturii de porumb sau furtuna a distrus mijloacele fixe care nu pot fi reabilitate.

În scopul obținerii ajutorului financiar, solicitantul trebuie să întrunească următoarele condiții:

- să dețină actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole/mijloacelor fixe de calamitățile naturale din anul 2023;
- să dispună de cont bancar în monedă națională;
- să dispună de Raportul statistic nr. 4-AGR "Totalurile semănatului pentru recoltă" pentru cultivatorii de porumb, înregistrat la organul teritorial pentru statistică, până la 3 iunie 2023 (excepție fiind solicitanții care gestionează o suprafață de teren agricol mai mică de 10 ha și solicitanții de ajutor pentru distrugerea mijloacelor fixe de producție);
- să aibă termenul de funcționare utilă neexpirat pentru plantațiile multianuale, conform Catalogului mijloacelor fixe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2020;
- să fie inclus în scrisoarea Direcției agricultură, relații funciare și cadastru Edineț, adresată Guvernului (nr. 2 din 16 ianuarie 2024).

Astfel, în perioada 15 februarie - 15 martie 2024, AIPA a recepționat 372 cereri de acordare a suportului financiar, dintre care:

- compensarea prejudiciului cauzat de seceta din anul 2023 la cultura porumbului - 363 cereri;
- compensarea prejudiciului cauzat de furtuna din 25 iulie 2023 la mijloacele fixe (plantațiile pomicole sau sere) din raionul Edineț - 9 cereri.

Din punct de vedere regional, cele mai multe solicitări de suport financiar au fost depuse de fermierii din raioanele: Cahul - 132 cereri, Cantemir - 93 cereri, Ștefan - Vodă- 43 cereri, Vulcănești- 29 cereri, Taraclia - 19 cereri, Leova- 19 cereri.

În rezultatul examinării cererilor recepționate de către AIPA, **335 de fermieri** au beneficiat de ajutor financiar în valoare de **47,3 mil. lei** (dintre care: **327 fermieri - pentru cultura de porumb afectată de seceta** din anul 2023, pe o **suprafața de 22 291,27 ha**, iar valoarea sprijinului acordat a constituit **cca. 45,5 mil. lei** și **8 fermieri - pentru prejudiciul cauzat de grindină**, iar valoarea sprijinului a constituit **1,8 mil. lei**).

4. CONCLUZII ȘI IMPACTUL SUBVENȚIONĂRII PER FORMĂ DE SUBVENȚIONARE:

1. Sursele financiare planificate pentru anul 2024, destinate subvenționării proiectelor investiționale vor fi insuficiente. Din valoarea totală a fondului, până la moment, au fost valorificate 1 322,6 mil. lei ceea ce constituie 80%. Totodată, la situația din 30 iunie curent, sunt în proces de examinare dosare recepționate în sumă de alocarea a cca. 660 mil. lei pentru acordarea subvențiilor pe diferite forme de subvenționare;

2. Cca 80% din sursele FNDAMR sunt accesate de fermierii micro și mici ce investesc în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
3. În perioada semestrului I al anului 2024, AIPA a asigurat valorificarea în sumă de **cca. 1 322,6 mil. lei**, după cum urmează:
- contribuția statului în Fondul Național al Viei și Vinului – **19,7 mil. lei**;
  - forma de **subvenționare postinvestiții**, angajamente față de fermierii ce au efectuat investiții în anul 2023, dar nu au beneficiat de subvenții ca urmare a epuizării FNDAMR – **628,3 mil. lei**;
  - forma de subvenționare complementară – **420,6 mil. lei**;
  - Subvenții pentru forma „plăți în avans” (HG nr. 465/2023) – **cca. 65,3 mil. lei**;
  - plăți directe în sectorul zootehnic: cca. **102,6 mil. lei**, dintre care: per cap de animal – 33,8 mil. lei și plăți per kg de lapte – 68,7 mil. lei;
  - Programul LEADER – **25,8 mil. lei**;
  - finisarea proiectelor investiționale start-up – **1,6 mil. lei**;
  - finisare proiectelor investiționale inițiate pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural - **7,2 mil. lei**;
  - ajutorul financiar acordat fermierilor afectați de seceta din anul 2023 la cultura de porumb și de furtunile și ploile cu grindină din 25 iulie 2023 la mijloacele fixe din raionul Edineț – **47,3 mil. lei**;
  - restanță ca rezultat al suspendării procesului de examinare a dosarelor – **4,2 mil. lei**.

5. PROPUNERI ȘI RECOMANDĂRI:

Referitor la implementarea politicilor de subvenționare:

1. Identificarea surselor financiare pentru suplinirea FNDAMR pentru a putea onora toate angajamentele față de solicitanții de subvenții.
2. Conlucrarea cu asociațiile de profil, subiecții subvenționării în vederea colectării, examinării și promovării propunerilor care vor contribui la îmbunătățirea cadrului normativ relevant politicii de subvenționare.
3. Identificarea mijloacelor financiare pentru dezvoltarea sistemelor informaționale de depunere online a cererilor de către subiecții subvenționării.

Referitor la activitatea desfășurată de către AIPA:

4. Sporirea responsabilizării angajaților AIPA în vederea distribuirii în mod echitabil și în timp a subvențiilor. Sporirea atractivității condițiilor de salarizare, întru acoperirea locurilor vacante, dar și pentru a fortifica nivelului de salarizare a angajaților instituției.

5. Implementarea criteriilor de acreditare a AIPA conform cerințelor de acreditare a Uniunii Europene ce va oferi posibilitatea de a gestiona mijloace financiare din fondurile de preaderare.

6. Identificarea surselor financiare pentru dezvoltarea în cadrul AIPA a serviciilor IT - sisteme informaționale dar și licențierea sistemelor de operare și programele utilizate de AIPA. Acesta propunere a fost prevăzută în CBTM pentru anii 2023-2025, dar pentru care Ministerul Finanțelor nu a alocat mijloace financiare.

7. Digitalizarea prin conectarea sistemelor informaționale cu alte instituții abilitate, fiind direct orientate spre facilitarea procesului de depunere a cererilor de subvenționare.